

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2130
Warszawa, 6 listopada 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Urszulę Rusecką.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Iwona Ewa Arent; (-) Piotr Babinetz; (-) Anna Baluch; (-) Barbara Bartuś; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Rafał Bochenek; (-) Jacek Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Bożena Borys-Szopa; (-) Lidia Burzyńska; (-) Artur Chojecki; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Lidia Czechak; (-) Anita Czerwińska; (-) Katarzyna Czochara; (-) Władysław Dajczak; (-) Anna Dąbrowska-Banaszek; (-) Przemysław Drabek; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Michał Dziedziczak; (-) Magdalena Filipek-Sobczak; (-) Radosław Fogiel; (-) Andrzej Gawron; (-) Anna Gembicka; (-) Robert Gontarz; (-) Mariusz Gosek; (-) Marcin Grabowski; (-) Czesław Hoc; (-) Jan Kanthak; (-) Łukasz Kmita; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Janusz Kowalski; (-) Michał Kowalski; (-) Marek Kuchciński; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Maria Kurowska; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Anna Kwiecień; (-) Ewa Leniart; (-) Joanna Lichocka; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Marzena Anna Machałek; (-) Ewa Malik; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Bogumiła Olbryś; (-) Grzegorz Piechowiak; (-) Dariusz

Piontkowski; (-) Kacper Płażyński; (-) Marcin Porzucek; (-) Zbigniew Rau; (-) Urszula Rusecka; (-) Paweł Sałek; (-) Anna Schmidt; (-) Sławomir Skwarek; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Agnieszka Anna Soin; (-) Mirosława Stachowiak-Różecka; (-) Artur Szalabawka; (-) Krzysztof Szczucki; (-) Paweł Szrot; (-) Stanisław Szwed; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Jacek Świat; (-) Robert Telus; (-) Ryszard Terlecki; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Robert Warwas; (-) Marek Wesoły; (-) Patryk Wicher; (-) Teresa Wilk; (-) Agata Wojtyszek; (-) Michał Woś; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Wojciech Michał Zubowski.

Ustawa

z dnia

**o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób
niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw**

Art. 1. W Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2025.913 t.j. z dnia 2025.07.08) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10b po pkt. 2c dodaje się pkt. 2d w brzmieniu:

„2d. Miesięczny koszt uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie równy jest kwocie minimalnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego w danym roku budżetowym, a roczny koszt stanowi 12 – krotność tego minimalnego wynagrodzenia.”

2) W art. 10b po ust. 7 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Każdej osobie zatrudnionej na co najmniej czas określony w warsztacie przysługuje w ciągu roku kalendarzowego dodatkowy urlop w wymiarze 4 dni roboczych. Urlop rozlicza się na zasadach określonych w kodeksie pracy.”

Art. 2 W załączniku nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2024.1696 t.j. z dnia 2024.11.20) dodaje się pkt. 25 w brzmieniu:

„25. Prace osób zatrudnionych w warsztatach terapii zajęciowej oraz środowiskowych domach samopomocy.”

Art. 3 W art. 51 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2025.1214 t.j. z dnia 2025.09.03) dodaje się pkt. 6 w brzmieniu:

„Za ośrodek wsparcia uznaje się również warsztat terapii zajęciowej, który finansowany jest i działa na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.”

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

UZASADNIENIE:

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) stanowią istotny element systemu rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, kontynuując działania rozpoczęte na etapie edukacji. Są to również ośrodki pomocowe, które często przejmują funkcje pomocy społecznej w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami zwłaszcza tych, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacząco ogranicza możliwość podjęcia zatrudnienia. Placówki te wspierają również rodziny uczestników, a także aktywnie działają na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną. Niestety, pracownicy WTZ pozostają pomijaną grupą zawodową. Wykształcenie, kwalifikacje i kompetencje osób zatrudnionych w warsztatach są tożsame z kwalifikacjami pracowników pomocy społecznej (m.in. ŚDS i DPS) oraz nauczycieli. Jednak przy wprowadzaniu dodatków i podwyżek pracownicy WTZ są konsekwentnie pomijani. Pracownicy instytucji wymienionych w ustawie o pomocy społecznej otrzymali dodatki w wysokości 1000 zł miesięcznie. Z kolei nauczyciele w ostatnich latach uzyskali znaczące podwyżki, mimo że ich czas pracy jest krótszy niż w przypadku pracowników WTZ. Jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej pragną godnie wynagradzać swoich pracowników, jednak przy obecnym poziomie finansowania nie mają takiej możliwości. WTZ od wielu lat borykają się z coraz poważniejszymi problemami finansowymi, do których dochodzi trudność w pozyskiwaniu wykwalifikowanej kadry. Wielu specjalistów w poszukiwaniu lepszych warunków płacowych przenosi się do szkół lub instytucji pomocy społecznej.

Obecne finansowanie na uczestnika wynosi jedynie 63% minimalnego wynagrodzenia. Choć corocznie algorytm jest podwyższany, wzrosty te są niewspółmierne do rosnących kosztów funkcjonowania placówek, w tym kosztów zatrudnienia. W środowisku WTZ powszechnie mówi się o tzw. „stówce kroplówce”, ponieważ miesięczny wzrost finansowania wynosi zazwyczaj zaledwie 100–150 zł na uczestnika. Dla porównania – w 2004 roku miesięczny algorytm na jednego uczestnika odpowiadał dwukrotności minimalnego wynagrodzenia. Obecnie zatrudnienie jednego pracownika otrzymującego minimalne ustawowe wynagrodzenie wymaga środków przeznaczonych na dwóch uczestników. Od 2026 roku nawet ten poziom nie będzie wystarczający. Do tego dochodzą rosnące koszty utrzymania budynków, opłat statych oraz dowozu uczestników. Sytuację dodatkowo pogarsza fakt, że wynagrodzenia specjalistów, takich jak rehabilitanci, księgowi czy psychologowie, często przewyższają pensję kierownika WTZ, mimo że są to osoby zatrudnione na częściowych etatach. W efekcie stanowiska te przez wiele miesięcy pozostają nieobsadzone. Z tego względu

niezbędne jest uregulowanie kwestii stałego wzrostu finansowania warsztatów. Proponowana zmiana umożliwi ustawowe zapewnienie stabilnego finansowania placówek, które pełnią niezwykle ważną rolę w systemie rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. Rozwiązanie to zagwarantuje uczestnikom i pracownikom godne warunki funkcjonowania, a także pozwoli na zapewnienie pracownikom odpowiednich wynagrodzeń. Wpisanie do ustawy dodatkowego urlopu dla pracowników WTZ podniesie rangę ich pracy, dotąd niedocenianej, a także zapewni im niezbędny dodatkowy wypoczynek. Uznanie zatrudnienia w warsztatach terapii zajęciowej za pracę w szczególnych warunkach przełoży się na docenienie przez państwo codziennej, wymagającej pracy z osobami z niepełnosprawnościami. Ostatnim postulatem jest dopisanie warsztatów terapii zajęciowej do katalogu placówek reintegracyjnych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. W trakcie pandemii COVID-19 wprowadzano liczne ustawy specjalne, chroniące pracowników i uczestników placówek reintegracyjnych. Niestety, warsztaty terapii zajęciowej były pomijane, ponieważ ich działalność regulowana jest inną ustawą. Pracownicy WTZ zostali również wyłączeni z przyznawania dodatków do wynagrodzeń, które otrzymali pracownicy innych placówek reintegracyjnych, mimo że ich praca w zasadzie nie różni się od pracy wykonywanej przez pracowników tych instytucji. Dopisanie WTZ do ustawy o pomocy społecznej przy zachowaniu regulacji zawartych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych pozwoli na realizację konstytucyjnej zasady równości. Niewielka zmiana ustawowa zniweluje wieloletnie nierówności pomiędzy placówkami reintegracji społecznej i zawodowej a pracownikami WTZ, którzy pomimo podobnych kwalifikacji i kompetencji są wciąż dużo gorzej traktowani niż pracownicy oświaty czy instytucji pomocy społecznej.

SKUTKI FINANSOWE PROPONOWANYCH ZMIAN:

koszty pokrywane będą **ze środków PFRON z budżetu podstawowego czyli składek przedsiębiorców** i wyniosą: jednorazowo ok 624 miliony zł, a w latach kolejnych ok. kilkudziesięciu milionów

WTZ Dane

Ok 30 000 – ilość uczestników WTZ w Polsce

Ok. 11 000 – ilość pracowników zatrudniona w WTZ w Polsce

4 666 zł – kwota minimalnego wynagrodzenia brutto

Obecny w roku 2025 i dalsze lata algorytm na uczestnika WTZ – 35 196 zł / rok **2 933 zł /**
uczestnika / miesiąc

W skali kraju to obecnie kwota 1 055 880 000,00 (2 933 zł * 12 miesięcy * 30 000 uczestników)
4 666 zł (minimalne wynagrodzenie) – 2 933 zł (algorytm) = brakuje **1 733 zł**
1733zł * 12 miesięcy = 20 796 / rok na uczestnika

W skali kraju na rok

20 796 zł x ok 30 000 uczestników = 623 880 000 zł

w skali kraju jeżeli byłby to jednorazowy wzrost z obecnej kwoty ok 1 056 000 000 zł do kwoty ok 1,7 miliarda złotych

od kolejnego roku po wejściu w życie proponowanej ustawy wzrost o kwotę wzrostu minimalnego wynagrodzenie planowane przez rząd na 5-6% kwoty rocznej co daje kwotę ok. 100 mln rocznie w skali kraju, która pokryta zostanie ze środków wzrostu corocznych odpisów przedsiębiorców na PFRON zależnych od przeciętnego wynagrodzenia

SKUTKI FINANSOWE DODATKOWEGO URLOPU:

dodatkowy urlop nie spowoduje wprost skutków finansowych, a jedynie zmiany organizacyjne w codziennej pracy WTZ. W przypadku większej zmiany merytorycznej dot. WTZ i dziennym, tygodniowym czy miesięcznych czasie trwania rehabilitacji oraz regulacji dotyczących przerwy wakacyjnej należałoby wziąć pod uwagę tę zmianę. Przy obecnym stanie prawnym wszelkie skutki prawne pokryte będą z bieżącego budżetu WTZ i nie spowodują dodatkowych kosztów.

SKUTKI FINANSOWE WPISU DO KATALOGU PRACY W SZCZEGÓLNYCH WARUNKACH:

Obecnie w WTZ zatrudnionych jest niecałe 11 tys. Pracowników. Większość z nich jest w wieku 30-55 lat. Przewidywać można że rocznie na emeryturę przejść może ok. kilkudziesięciu osób w skali kraju. Zatem skutki dodatków do emerytur jak i przejścia na wcześniejsze emerytury dotyczyć będzie niewielkiej ilości osób (kilkanaście, kilkadziesiąt) w kraju rocznie. Zatem koszt wprowadzenia tej zmiany są niewielkie. Dają również gwarancję wprowadzenia dodatków do wynagrodzeń przez pracodawców jednostki prowadzące WTZ, jeżeli otrzymają właściwe środki na bieżące funkcjonowanie.

SKUTKI FINANSOWE WPISU DO USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ:

W obecnej chwili nie ma żadnych skutków finansowych. Ewentualne skutki będą na przyszłość jeżeli wprowadzone zostaną kolejne dodatki do wynagrodzeń dla pracowników podmiotów pomocy społecznej czy ustawy specjalne wymienia tę ustawę w swoich rozwiązaniach prawnych jak miało to miejsce np. w ustawach dot. Covid

SKUTKI GOSPODARCZE ZMIAN:

Wprowadzenie zmian spowoduje niewielkie skutki finansowe w porównaniu do skutków niewprowadzenia tych zmian. Skutki wprowadzenia omówiono powyżej.

SKIUTKI NIE WPROWADZENIA ZMIAN:

W przeciągu 2-3 lat większość WTZ mniejszych, a po 4 latach wszystkie placówki (również te duże) się zamkną. Spowoduje to zwolnienie 11 tysięcy pracowników, którym trzeba będzie pomóc w znalezieniu pracy i utrzymaniu ich rodzin. Ok 30 tysięcy uczestników z dnia na dzień zostanie bez codziennej rehabilitacji zdrowotnej co spowoduje znaczne zwiększenie kolejek do rehabilitantów i rehabilitacji domowej. Ok 30 tysięcy osób z niepełnosprawnościami i ich rodziny zaczną korzystać z pomocy społecznej w codziennym funkcjonowaniu. Konieczne będzie zapewnienie tym osobom opiekunów i asystentów dla codziennego funkcjonowania. Obecnie WTZ przez 6-8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu przez 11 miesięczny (za wyjątkiem przerwy wakacyjnej) realizują zadania opiekuna i asystenta osoby z niepełnosprawnościami za stawkę ok 21 zł / godzinę dla kilku osób równocześnie (nawet do 5 osób) co daje nawet ok 5 zł / godz., a po projektowanej podwyżce ok 15-20 zł / godzinę. Ustawa o asystencji osobistej za te same godziny wycenia 50-150 zł te same prace co wyliczyć można 10-15 razy więcej.

SZACUNKI:

Uczestnik na WTZ to koszt ok **56 tys. rocznie** (w 2025 roku), w latach kolejnych doliczyć należy wzrost minimalnego wynagrodzenia

Osoba z niepełnosprawnością (po likwidacji WTZ) za te same godziny 50-150 zł za godz. x 7 godz. dziennie x 5 dni w tygodniu x 4 tygodnie miesięcznie x 12 miesięcy = **84 000 – 252 000 zł / rok**

Do tego należy doliczyć koszt pracowników pomocy społecznej i koszt dodatkowych świadczeń rehabilitacyjnych.

Jak wynika z powyższych skutków finansowych niewprowadzenie zmian w finansowaniu WTZ oraz poprawy jakości pracy pracowników WTZ poprzez dodatkowe uprawnienia spowoduje rychłą likwidację WTZ i **wzrost kosztów** pomocy dotychczasowym uczestnikom **co najmniej 5 krotnie** dla budżetu państwa.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Urszula Rusecka

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Projekt ustawy wskazuje problem jakim jest nierówne traktowanie pracowników warsztatów terapii zajęciowej, mimo ich przygotowania zawodowego tożsamego z przygotowaniem pracowników opieki społecznej i nauczycieli.

W związku z powyższym proponuje się w projekcie określenie miesięcznego kosztu uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie na poziomie minimalnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego w danym roku budżetowym, a roczny koszt będzie stanowić 12 – krotność tego minimalnego wynagrodzenia. Ponadto projekt przyznaje pracownikom WTZ 4 dodatkowe dni urlopu oraz wpisuje ich zawód do katalogu pracy w szczególnych warunkach.

W przypadku braku zmian warsztaty terapii zajęciowej będą się borykać nadal z ogromnymi trudnościami z pozyskaniem i utrzymaniem odpowiednio przeszkolonej kadry.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Problemy kadrowe podobnej natury do tych obecnych wśród pracowników Warsztatów Terapii Zajęciowej są rozwiązywane poprzez zwiększenie wynagrodzeń i prestiżu zawodu np. poprzez dodatkowy urlop czy wcześniejszą emeryturę. W systemie prawnym nie ma innych rozwiązań, które miałyby wpływ na funkcjonowanie danego zawodu.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt ustawy zakłada zwiększenie kwoty środków na finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej przez co przełoży się to na większą pulę środków na wynagrodzenia pracowników WTZ. Projekt przyznaje pracownikom WTZ 4 dodatkowe dni urlopu oraz wpisuje ich zawód do katalogu pracy w szczególnych warunkach, co będzie miało wpływ na możliwość przejścia przez pracowników WTZ na wcześniejszą emeryturę.

Projektowane rozwiązania są spójne z dotychczasowymi regulacjami, są zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw, nie podlegają ocenie w świetle prawa międzynarodowego oraz Unii Europejskiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt będzie miał głównie wpływ na grupę zawodową pracowników warsztatów terapii zajęciowej. Pozytywnie wpłynie na chęć podejmowania pracy w zawodzie pracownika WTZ. Poprawi też warunki uczestników WTZ z uwagi na pozytywną selekcję do zawodu pracownika terapii zajęciowej. Obecnie w WTZ, według danych otrzymanych przez samych pracowników WTZ, zatrudnionych jest niecałe 11 tys. pracowników.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt przewiduje następujące skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań:

- wzrost wynagrodzeń pracowników WTZ

- łatwiejsze pozyskiwanie na rynku pracy pracowników WTZ

- poprzez posykanie „lepszyc” pracowników utrzymanie wyższego poziomu zajęć na WTZ w tym lepsze przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia np. pracy zawodowej.

Projekt wywoła skutki finansowe, które zostaną opisane w kolejnym punkcie.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Koszty wejścia w życie proponowanych przepisów pokrywane będą ze środków PFRON z budżetu podstawowego czyli składek przedsiębiorców i wyniosą: jednorazowo ok 624 miliony zł, a w latach kolejnych ok. kilkudziesięciu milionów.

Dodatkowy urlop nie spowoduje wprost skutków finansowych, a jedynie zmiany organizacyjne w codziennej pracy WTZ. W przypadku większej zmiany merytorycznej dot. WTZ i dziennym, tygodniowym czy miesięcznym czasie trwania rehabilitacji oraz regulacji dotyczących przerwy wakacyjnej należałoby wziąć pod uwagę tę zmianę. Przy obecnym stanie prawnym wszelkie skutki prawne pokryte będą z bieżącego budżetu WTZ i nie spowodują dodatkowych kosztów.

Obecnie w WTZ zatrudnionych jest niecałe 11 tys. Pracowników. Większość z nich jest w wieku 30-55 lat. Przewidywać można, że rocznie na emeryturę przejść może ok. kilkudziesięciu osób w skali kraju. Zatem skutki dodatków do emerytur jak i przejścia na wcześniejsze emerytury dotyczyć będzie niewielkiej ilości osób (kilkanaście, kilkadziesiąt) w kraju rocznie. Zatem koszty wprowadzenia tej zmiany są niewielkie. Dają również gwarancję wprowadzenia dodatków do wynagrodzeń przez pracodawców jednostki prowadzącej WTZ, jeżeli otrzymają właściwe środki na bieżące funkcjonowanie.

W obecnej chwili nie ma żadnych skutków finansowych w związku z art. 3 projektu ustawy. Ewentualne skutki będą na przyszłość jeżeli wprowadzone zostaną kolejne dodatki do wynagrodzeń dla pracowników podmiotów pomocy społecznej czy zostaną uchwalone ustawy specjalne, które wymieniają nowelizowaną ustawę w swoich rozwiązaniach prawnych jak miało to miejsce np. w ustawach dot. Covid.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) są finansowane głównie przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz samorządy powiatowe, w związku z tym te podmioty będą musiały liczyć się ze zwiększeniem wydatków na WTZ.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Warszawa, 18 listopada 2025 r.

BEOS-WPEiM-2403/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-III.020.362.7.2025*

Data wpływu *18. 11. 2025*

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Urszula Rusecka)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zakłada zmianę art. 10b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹. W proponowanym art. 10b ust. 2d tej ustawy określono miesięczny koszt uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie terapii zajęciowej, który ma być równy kwocie minimalnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego w danym roku budżetowym. Natomiast zgodnie z proponowanym art. 10b ust. 8 tej ustawy osobie zatrudnionej na co najmniej czas określony w warsztacie terapii zajęciowej przysługiwałyby w ciągu roku kalendarzowego dodatkowy urlop w wymiarze 4 dni roboczych.

W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych² zaproponowano dodanie do wykazu prac o szczególnym charakterze (w załączniku nr 2 do ustawy) pracę osób zatrudnionych w warsztatach terapii zajęciowej oraz środowiskowych domach samopomocy.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³ zaproponowano uznanie warsztatu terapii zajęciowej za ośrodek wsparcia w rozumieniu art. 51 tej ustawy (dodanie ust. 6 w art. 51).

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1696 oraz poz. 1243.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 oraz poz. 1302.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W zakresie polityki społecznej i wspierania osób z niepełnosprawnościami należy wskazać artykuły 151 i 153 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TfUE). Zgodnie z tymi przepisami Unia i państwa członkowskie podejmują działania mające na celu m.in. przeciwdziałanie wyłączeniu. Unia wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich mające na celu m.in. integrację osób wyłączonych z rynku pracy oraz zwalczanie wyłączenia społecznego.

Z dokumentów konsultacyjnych Komisji, niebędących źródłem prawa UE, można wskazać komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030⁴ (dalej: komunikat Komisji).

Kwestia urlopów pracowniczych jest przedmiotem regulacji dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy⁵ (dalej: dyrektywa 2003/88/WE).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 151 i art. 153 TfUE państwa członkowskie zachowują kompetencje m.in. w zakresie kształtowania systemu świadczeń pomocy społecznej. Wspieranie niepełnosprawnych poprzez organizację warsztatów terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz zakres tego wsparcia należy do kompetencji państw członkowskich.

Jednym z celów strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030, o której mowa w komunikacie Komisji, jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami równych szans i dostępu m.in. poprzez zapewnienie edukacji włączającej i dostępnej, udział w uczeniu się przez całe życie, rozwijanie nowych umiejętności na potrzeby nowych miejsc pracy, ułatwianie dostępu do trwałych miejsc pracy wysokiej jakości. Warsztaty terapii zajęciowej można uznać za formę wsparcia osób z niepełnosprawnościami mającą na celu zapewnienie równych szans dla tych osób i przeciwdziałanie wyłączeniu.

Projekt ustawy przewiduje dodatkowy urlop dla osoby zatrudnionej na co najmniej czas określony w warsztacie terapii zajęciowej. Dyrektywa 2003/88/WE reguluje m.in. minimalne okresy corocznego urlopu (art. 7). Dyrektywa ta nie wpływa na prawo państwa członkowskiego do stosowania lub wprowadzenia bardziej korzystnych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych w odniesieniu do ochrony zdrowia i bezpieczeństwa

⁴ COM(2021) 101 final.

⁵ Dz. Urz. UE L 299 z 18.11.2003, s. 9.

pracowników. Wprowadzenie dodatkowego urlopu należy do kompetencji państwa członkowskiego (art. 15).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 18 listopada 2025 r.

BEOS-WPEiM-2404/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-III-020.362.8.2025*

Data wpływu *18.11.2025*

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Urszula Rusecka) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zakłada zmianę art. 10b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹. W proponowanym art. 10b ust. 2d tej ustawy określono miesięczny koszt uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie terapii zajęciowej, który ma być równy kwocie minimalnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego w danym roku budżetowym. Natomiast zgodnie z proponowanym art. 10b ust. 8 tej ustawy osobie zatrudnionej na co najmniej czas określony w warsztacie terapii zajęciowej przysługiwałby w ciągu roku kalendarzowego dodatkowy urlop w wymiarze 4 dni roboczych.

W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych² zaproponowano dodanie do wykazu prac o szczególnym charakterze (w załączniku nr 2 do ustawy) pracę osób zatrudnionych w warsztatach terapii zajęciowej oraz środowiskowych domach samopomocy.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³ zaproponowano uznanie warsztatu terapii zajęciowej za ośrodek wsparcia w rozumieniu art. 51 tej ustawy (dodanie ust. 6 w art. 51).

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1696 oraz poz. 1243.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 oraz poz. 1302.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

**Klub Parlamentarny
Prawo i Sprawiedliwość**

Warszawa, 18 grudnia 2025 r.

**Urszula Rusecka
Poseł na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość**

RPW/42999/2025 – 1P

EZD RP KS
(GMS – WSU)
Data rejestracji: 2025 – 12 – 19
Data wpływu: 2025 – 12 – 19

**Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Jako reprezentant wnioskodawców *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw* informuję Pana Marszałka, że projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-111.020-362.12.2025
Data wpływu 19.12.2025

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Warszawa, 2 grudnia 2025 roku

Sz. P.
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SP5-III.020.362.10.2025

Data wpływu 04.XII.25r.

za pośrednictwem:
Systemu Informacji Sejmu

STANOWISKO W SPRAWIE POSELSKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych („**POPON**”) przedstawia stanowisko w sprawie poselskiego projektu z dnia 6 listopada 2025 roku ustawy o zmianie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw.

Projekt zakłada przeniesienie na poziom ustawy wydatków na koszty utrzymania warsztatów terapii zajęciowej w sposób sztywny kwoty dofinansowań do miesięcznego pobytu osób z niepełnosprawnościami w wysokości równoważności minimalnego wynagrodzenia za pracę i w rocznym wymiarze wynoszącym 12 – krotność minimalnego wynagrodzenia (proponowane brzmienie art. 10b ust. 2d. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Projektodawcy zakładają, że tak zwiększone wydatki będą pokrywane „ze środków PFRON z budżetu podstawowego **czyli składek przedsiębiorców**”.

Uzasadnienie projektu odwołuje się także do „funkcji pomocy społecznej w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami” wypełnianej przez warsztaty terapii zajęciowej.

Taką propozycję zmiany sposobu finansowania kosztów utrzymania warsztatów terapii zajęciowej należy **ocenić negatywnie**.

Wskazać trzeba, że zgodnie z projektem ustawy budżetowej na rok 2026 [druk sejmowy nr 1746] plan finansowy PFRON¹ zakłada, że wydatki Funduszu na poziomie 10.101.112 tys. PLN przy zakładanych przychodach² na poziomie 9.416.270 tys. PLN. Przy czym planowane wpłaty od pracodawców to 8.200.665 tys. PLN.

¹ Tabela nr 20 do załącznika nr 13 do projektu ustawy budżetowej.

² w ujęciu memoriałowym.

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zatem zgodnie z ustawą budżetową na 2026 rok plan finansowy PFRON ma charakter realnie deficytowy, natomiast **wpłaty od pracodawców będą stanowić ok. 87% planowanego budżetu PFRON.**

Ustawa budżetowa **nie przewiduje** dotacji z budżetu państwa zadania realizowanego na zasadzie art. 26a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych („ustawa”), tj. dofinansowań do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami. Natomiast zauważyć należy, że **dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych jest obecnie niższe niż wysokość środków przekazywanych na jednego uczestnika warsztatów terapii zajęciowej zgodnie z algorytmem³.**

Jednocześnie mimo istniejącej inflacji oraz już uchwalonego wzrostu m.in. płacy minimalnej⁴ **nie zostaje urealniona wysokość dofinansowania do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami, określona w art. 26a ust. 1 ustawy.**

Zgodnie z projektem raportu Komisji Europejskiej o wspólnym rynku pracy⁵ luka w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w Polsce przekroczyła w 2024 roku 35% i jest jedną z największych w Unii Europejskiej.

Zadania realizowane na podstawie ustawy mają na celu rehabilitację zawodową i społeczną oraz **zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.** Nie jest zadaniem ustawowym PFRON i środków pochodzących z wpłat pracodawców **wypełnianie zadań z zakresu pomocy społecznej czy wyrównywanie różnic w wynagrodzeniu określonych grup zawodowych** (nawet jeżeli różnice te nie są usprawiedliwione.)

Proponowane **rozwiązanie ustawowe ma charakter punktowy wykraczający poza cele ustawy oraz spowoduje zagrożenie dla realizacji podstawowych zadań PFRON.**

Wszelkie rozwiązania dotyczące warsztatów terapii zajęciowej powinny systemowo zmierzać do zmniejszania luki w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami.

Najwyższa Izba Kontroli wskazała, że stopień aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami mierzony odsetkiem uczestników podejmujących zatrudnienie w ZAZach, ZPCH czy na otwartym rynku jest znikomy⁶.

W ocenie POPON zmiana modelu dofinansowania do warsztatów terapii zajęciowej może odbywać się w ramach dotychczas istniejącego rozwiązania w ramach algorytmu przekazywania środków PFRON, bez zmieniania ustawy na obecnym etapie. Wyższe dofinansowanie powinno być

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r.

⁵ Proposal for a Joint Employment Report 2026, www.employment-social-affairs.ec.europa.eu/document/download/bd5f8e1e-826f-4f06-84b1-3734454984b4_en?filename=COM_2025_958_1_EN.pdf

⁶ www.nik.gov.pl/aktualnosci/warsztaty-terapii-zajeciowej-efekty-spoeczne-byly-ale-zatrudnienia-brak.html

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

zróżnicowane i wyższe dla uczestników dających wyższe rokowania dla możliwości uzyskania zatrudnienia wspomaganego lub innej samodzielności na rynku pracy, w tym przez praktyki i staże zawodowe, a niższe na tych uczestników, których rokowania są ograniczone. Niezbędne jest także wprowadzenie zasad rotacji uczestników WTZ powiązany z podnoszeniem liczby uczestników, którzy po określonym czasie uczestnictwa w WTZ.

Wskazać trzeba, że istotną rolę w finansowaniu i prowadzeniu warsztatów terapii zajęciowej mają samorządy powiatowe, które jednocześnie przez Powiatowe Urzędy Pracy prowadzą inne działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Stąd udział jednostek samorządu terytorialnego w usprawnieniu sposobu wykorzystania środków przeznaczanych na prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej wydaje się konieczny.

W zakresie w jakim projekt odnosi się do rozszerzenia uprawnień socjalnych pracowników WTZ (dodanie do ustawy art. 10b ust. 8 oraz zmiana ustawy o emeryturach pomostowych). W zakresie wymiaru urlopu pracodawca może udzielić dodatkowego urlopu w oparciu o indywidualne uzgodnienia w umowie o pracę, dodatkowy urlop wypoczynkowy może być też wynegocjowany w układzie zbiorowym czy regulaminie pracy. Kodeksowy wymiar urlopu wypoczynkowego ma charakter minimalny. Pracodawcy i pracownicy WTZ mogą uzgodnić dodatkowy wymiar urlopu wypoczynkowego, a interwencja ustawodawcza jest tu zbędna. W zakresie proponowanej zmian ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wskazać trzeba, że będzie ona miała negatywny wpływ na kondycję Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nadto nie każde stanowisko pracy w WTZ czy ŚDS ma szczególny charakter.

W odniesieniu do proponowanej zmiany ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wskazać trzeba, że celem działań finansowanych ze środków PFRON w WTZ nie jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, lecz aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.

Reasumując, nie negując potrzeby reformy w zakresie finansowania działalności WTZ POPON wskazuje, że nie może ona prowadzić do uszczuplenia środków na realizację podstawowych zadań ustawowych Funduszu, sankcjonować postrzegania działalności WTZ jako elementu systemu pomocy społecznej, a przeznaczanie środków PFRON na WTZ powinno być powiązane z realnie mierzalną efektywnością w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnościami przez ich wyjście z WTZ i przejście do zatrudnienia wspomaganego lub innej formy aktywności zawodowej.

Z poważaniem.

Jan Zajac
2025-12-0
2

Jan Zajac

Prezes Polskiej Organizacji
Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

KOMISJA KRAJOWA

tel. 58 337 60 23

ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk

Gdańsk, 12 grudnia 2025 r.

SP/111297/776/2025

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu RP

dot. pisma: PS-III.020.362.6.2025

W załączeniu przesyłam decyzję Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nr178/25 ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, z prośbą o zapoznanie się z jej treścią i uwzględnienie podczas dalszych prac nad projektem.

Z poważaniem

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.362.11.2025
Data wpływu 15. XII. 25r.

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz

Decyzja
Prezydium KK
nr 178/25

ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej
i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie opiniuje kierunek zmian zaproponowanych w poselskim projekcie KP PiS ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw, przedstawiając uwagi szczegółowe do projektu.

W art. 1 projekt wprowadza stały mechanizm finansowania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) w wysokości minimalnego wynagrodzenia miesięcznie na uczestnika warsztatu. Zaproponowane finansowanie spowoduje, że zniknie niepewność warsztatów co do środków jakimi mogą dysponować co roku. Aktualne finansowanie wynosi około 2900 zł na uczestnika miesięcznie. Co kilka lat przedstawiciele warsztatów zajęciowych przeprowadzają „batalie” ze stroną rządzącą na temat podwyżek finansowania. Podkreślić należy, że WTZ mają problem z zapewnieniem swojej kadrze odpowiedniego wynagrodzenia - specjaliści rehabilitacji są tam często zatrudniani za minimalne wynagrodzenie, co powoduje rotacje pracowników lub nawet problem z zapewnieniem funkcjonowania WTZ ze względu na odejście pracowników.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” wskazuje, że wysokość wynagrodzenia minimalnego jest przedmiotem corocznych negocjacji w Radzie Dialogu Społecznego. Obarczanie tej kategorii wynagrodzenia dodatkowymi „podwiązkami” utrudnia proces negocjacji. Stąd, NSZZ „Solidarność” nie może zgodzić się na powiązanie kryterium dochodowego z minimalnym wynagrodzeniem za pracę. Proponujemy bardziej niezależny wskaźnik np. określony procent przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, którego dynamika zależy przede wszystkim od stanu gospodarki kraju w danym roku. Warto zatem zastanowić się nad propozycją finansowania WTZ w wysokości 50 - 55 % przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzednim, co odpowiadałoby intencji projektodawcy, a nie zakłócałoby procesu negocjacji w RDS.

Do art. 3 projektu Prezydium KK NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag.

Gdańsk, 12 grudnia 2025 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”
Grzegorz Adamowicz